

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj VIII.

V Ljubljani 18. kozoperska 1855.

List 43.

V spomin Šmarne gore.

O Marija, ljuba Mati,
K teb' na goro pribežim!
Pred altar se tvoj podati —
Zdihovati k teb' želim.
Tukaj v svetim, tihim kraju
Milost svojo nam deliš,
Nas navdajaš, bližaš raju,
Serca sladko požiš.

Vse britkosti in težave
Tukaj dušo zapuše,
Prazne misli in zmotnjave
V tvojim blišu se jasne.
Vedno rad bi tukaj bival,
V sladkih mislih se topil,
Rajske čute de bi vžival
In solze sladkosti lil. —

Oh kak sladko mora biti
V raju večnim tamkej še,
Kjer sladkost zamore piti
S tabo, Mati, polno se!
Prosim, ljuba, oh dodeli,
De te vredno bom častil,
In de k tebi v dom veseli
Prišel bom, se veselil! —
A. Praprotnik.

P r i d i g a *)

pri novi maši visoko častitiga gospoda O. Jožefa Kos-a iz družbe Jezusove, katero so imeli visoko častiti O. Janez Starè, mašnik iz ravno tiste družbe, v Cerklah 18. nedeljo po binkoštih 1855.

„Množice pa, to viditi, so stermele in častile Boga, kateri je dal tako oblast ljudem“. Mat. 9, 8.

Slaba je bila vera Judov v našiga Gospoda Jezusa Kristusa; niso ga se za Sina Božjiga spoznali, večidel so ga le za velikiga preroka imeli. Zato so se čudili in stermeli, de je od Očeta nebeškiga oblast imel, bolnike ozdravljati in grehe odpustati. Mi pa, ljubi kristjani, vemo in spoznamo, de Jezus je pravi Bog od Boga, de ima sam ravno to moč in oblast, kakor njegov Oče; torej nič čudniga v tem ne najdemo, de grehe odpuša. Ali čudno in namoč čudno je to, de je On ljudem, svojim naslednikom, tako oblast dodelil. Eden tistih, ki so to in še druge večji oblasti od Kristusa prejeli, sedi tamle pred altarjem — novi mašnik — med častljivimi starimi duhovni. Ta je gosp. Jo-

žef Kos, Tonijev iz Zaloga, ud družbe Jezusove. Potem ko se je dolgo časa v šolah na to pripravljaj, potem ko je že veliko za Boga preterpel, potem ko je štiri leta v Ameriki bil, in tam mnoge težave in nadloge misionarjev skusil, potem ko se je deleč od nas v ptujih deželah po pravilih svojiga reda bogoslovstva učil, potem ko so vsi njegovi sošolci že davno mašniki, po dolgim, gorecim hrepenenji in zdihovanji po tem sv. stanu — je že vender enkrat dosegel, kar je močno želel, in je med vas prišel, Bogu na čast nedolžno Jagnje tudi za vas darovat.

Aron je bil na Božje povelje vpricho vsiga ljudstva za duhovna posvečen, in je osmi dan potem prvi dar Bogu prinesel. Mozes mu je rekel: Pristopi k altarju, daruj Bogu — moli za se in za vse ljudstvo. Aron je to dopolnil, potem je vzdignil svojo roko proti ljudstvu in ga je blagoslovil. Vsi pa so Boga hvalili in so na svoje obličje padli. — Lev. 9. — Lejte, ljubi kristjani, to je bilo prvo darovanje stariga zakona. Velika podobnost z današnjim dnevam se tu najde. Tudi našiga novomašnika so škof, namestnik Božji, kakor Mozes Arona, posvetili in mu povelje dali: Stopi k altarju, daruj Bogu nedolžno Jagnje, moli za-se in za vse ljudstvo. Tudi on bo po sv. maši svoje žeguanke roke vzdignil čez vas, keršanski ljudje, ter vas blagoslovil, in upam, de bote tudi vi Boga hvalili, de nam je v teh revnih časih zopet eniga mašnika dal. Ali naša hvala mora biti toliko serčniši, naše veselje toliko večji, naše želje toliko bolj goreče od veselja Izraelcov, kolikor večji in imenitniši je ena sveta maša nad vsimi daritvami stariga zakona. Aron je bil po Mozesu postavljen za veliciga duhovna; nad mašnika noviga zakona pa pride sam sv. Duh s poklado škofovih rok. Aron je bil ozaljšan z duhovnimi oblačili; mašnik noviga zakona je pa res Bogu posvečen v posebnim zakramentu, kateri njegovi duši znamnje vtisne, po katerim se od vsih stvari nebes in zemlje loči. Aron je imel pravico, gobove, če so bili ozdravljeni, za take spoznati in med ljudi spustiti; mašnik pa ima Božjo oblast, dušne gobe, greha očistevati, grešnike otrokam Božjim prištevati. Aron je le živino in sad zemlje daroval; mašnik po daruje živimu Bogu njega ediniga Sina. Aron je bil duhoven svojiga ljudstva; mašnik pa je namestnik Jezusa Kristusa, v njegovim imenu vse duhovske opravila opravlja. On nam je kakor drugi Kristus; to pomenijo besede: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jez vas pošljem.*

To imenitno resnico bi vam rad dans v serce vtisnil, ker je močno potrebno, de se katoliško

*) V natis poslana.

ljudstvo z mašniki sklepa. Sovražniki sv. cerkve in vere si na vso moč prizadevajo, de bi njene otroke do merzlot, sovraštva in zaničevanja mašnikov pripeljali, ker vedo, de, če jih od mašnikov odtergajo, jim bodo tudi vero lahko vzeli. Pomislite tedaj dans z menoj, de je mašnik namestnik Jezusov, za vas kakor drugi Kristus, in de ga morate kakor taciga spoštovati. Na tri vprašanja bomo odgovorili: *od kod je mašnik? 2. čemu je mašnik? 3. kaj je mašnikovo plačilo?*

1. *Od kod je mašnik?* Kristus je prišel na svet iskat in zveličat, kar je bilo zgubljeniga. Hodil je po judovski deželi od kraja do kraja, in je oznanoval vesele resnice in čednosti nebeškiga kraljestva, kako moramo Boga čez vse ljubiti, svojiga bližnjiga pa kakor sami sebe: povedal nam je, če Božje zapovedi spolnujemo, de smo otroci Božji, njega bratje in sestre. Ker pa on sam ni hotel vedno na zemlji ostati, je pa družik učencov, svojih namestnikov zvolil, kakor pravi sveto pismo: Jezus je stopil zvečer po svojim vstajenji med učence, in jim reče: *Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.* V tih besedah je vse zapopadeno, kar je mašnik za nas ljudi, — tukaj se znajde njegovo Božje poslanje. Katoliškiga mašnika ni postavil človek, ne kralj, ne cesar ne ljudstvo, ne angel, ampak Bog sam, kakor je Jezus svojim učencam, prvim mašnikom, rekel: *Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil, in sem vas postavil, de greste in sad obrodite.* Tedaj je mašnik od Kristusa poslan, Kristus pa je pravi Bog; torej je posiljanje mašnikov Božje pošiljanje: zato sv. Pavel pravi: *Nihče si ne vzame časti, razun kteri je poklican od Boga, kakor Aron.*

Jezus ni na svet prišel, de bi samo tri leta učil, temuč hotel je rešiti vse ljudi vsih krajev in časov; njegova sveta cerkev je za vse narode do konca sveta. Sveta maša mora vedno brana biti, sveti zakramenti se morajo vedno deliti, dokler ne bo število izvoljenih dopolnjeno. Tedaj morajo tudi mašniki biti do konca sveta. Aposteljni pa so že davnej umerli. Če je tedaj Kristus hotel, de bi njegovo zveličansko delo na zemlji terpelo, je mogel aposteljniam oblast dati, naslednikov si izvoliti z vso oblastjo, ktero je bil njim dal. To je Jezus storil: to so storili aposteljni, to njih nasledniki — in v versti teh stoji tudi naš novoposvečeni mašnik. To pomenijo besede: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.* Iz tega se spozna, od kod so mašniki.

O kako visok in imeniten je vender poklic mašnikov! On je sicer tudi človek, — zato se mora bati in tresti in poniževati, če misli, kako težka butara na njegovih ramah leži; pa je vender le tudi res, de je ta človek mašnik živiga Boga, de je Božji poslanec, namestnik Jezusov, — zato ga moramo kakor taciga spoznati in častiti, Boga pa hvaliti, kteri je dal tako oblast ljudem.

Te resnice tudi naši sovražniki ne morejo utajiti, zato je vsak sovražnik mašnikov tudi sovražnik Jezusov, kteri je rekel: *Kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kteri me je poslal.* Tedaj je mašnik za nas kakor drugi Kristus. — To pomenijo besede: *Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.*

2. *Zakaj je pa Jezus mašnike poslal?* — To sam povē, ker aposteljniam tako govori: *Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite, in učite vse narode, in kersujte jih v imenu Očeta in Sina in svetiga Duhā. Učite jih*

spolnovati vse, karkoli sim vam zapovedal. Tedaj so mašniki postavljeni: a) *de bi ljudi učili*, de bi jim pot proti nebesam kazali. Zato se v sv. pismu bere: *Mašnikovi šnabli učenost hranijo; postava se iz njegovih ust sprejemlje; zakaj on je angel Gospodov.* Jezus dalje pravi: *Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji; in potem reče mašnikom: Pojdite, in učite vse narode, — učite jih spolnovati vse, kar koli sim vam zapovedal; kakor bi djāl: Zato ker imam vso oblast, ktero moram drugim dati, zato ker morajo mene vsi ljudje slušati, tudi vam dam vso svojo oblast, učiti in zapovedovati v mojim imenu: Kdor vas posluša, mene posluša. To pomenijo besede: Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem.* Če tedaj mašnik uči, kar cerkev uči, če v imenu Jezusovim govori, njegova beseda ni človeška, ampak Božja. — Sovražniki sv. vere pa in nerazumni ljudje tega nočejo razumeti. Kar njih ošabnosti, poželjivosti in razujzdanosti ni vseč, to grajajo, nad tem vpijejo, zabavljajo, preklinjajo, in pravijo: *Gospod tako govore, ker so plačani; taki ošabneži sodijo svoje sodnike, učē novi evangeli, nove postave, kakor sv. Pavel pravi: Prišel bo čas, ko zdraviga uka ne bodo terpeli, ampak si bodo po svojih seľjah učēnike zbiral, kakor jih bodo ušesa serbele; in bodo od resnice ušesa odračerali, k basnim pa se obračali.* O koliko kristjanov je, ki se dajo prekaniti in zapeljati! Ali gotova resnica ostane, kar sveti Duh po aposteljnu Pavlu govori: *Ko bi vam tudi mi, ali angel z nebes drugi evangeli oznanoval, kakor smo vam ga mi oznanovali, bodi preklet! Glejte, ljubi kristjani, kaj vam je storiti, če vam hoče kdo druge uke, druge postave, druge zapovedi ali z besedo ali s pisanjem ali z zgledam v glavo vtisniti, kakor vas mašniki učē; glejte, kaj vam je odgovoriti, če pravijo: to ali uno so gospod sami skovali. Sveti Pavel pravi, in mi z njim: Oznanujemo vam Kristusa križaniga in njegov evangeli; če pa kdo kaj družiga oznanuje, bodi preklet! — Zato je tedaj mašnik, de uči.*

b) Čimu so še mašniki postavljeni? S samimi uki in zapovedmi bi nam bilo malo pomagano; človek je preslab jih spolnovati; zato pripomočkov potrebuje, kteri ga pokrepčujejo, de dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjiga spolnuje. De bi tedaj naši revšini nar obilniši studenec svojih gnad odperl, de bi nas z vodo za večno življenje napajal, je Kristus mašnike postavil in s svojo gnado obdaril, kakor pravi sv. Pavel: *Tako naj nas vsaki ima za slušabnike Kristusove in delivce skrinost Božjih.* — O kako visok, kako imeniten, kako častitljiv se nam tukaj mašnik pokaže! Ne čudim se, de sv. Frančišk iz ponižnosti ni hotel mašnik biti. Zakaj mašnikom je od Kristusa dano povelje: a) *iti, učiti in kersovati.* — Po sv. kerstu so nas mašniki v ovčarnico Kristusovo pripeljali, v družbo otrok Božjih, dedičev nebeškiga kraljestva; po sv. kerstu so oni naši duhovni očetje. Tako preživimo leta otročje v nedolžnosti; angeli se nas veselē. — Če je pa — β) — pozneje kdo tako nesrečen, de je sovražniku v roke padel, de je grešil, na duši umerl: je zopet mašnik Gospodov, in on sam, kteri nas — ozdravi — oživi. Naj pridejo k grešniku vsi knezi, kralji in cesarji sveta, vsi zdravniki, vsi modri, vsi vojvodi, — nobeden ga ne more ozdraviti. Naj pridejo vsi očaki, devetere verste angelov, naj pride kraljica nebes in zemlje, tudi ona ga ne more v življenje

posvečujoče gnade zopet obuditi. Potem se pa približa reven mašnik, zgovori besede svete odveze, — in mrtvi vstane, spona greha se razbijejo, brezno večniga pogubljenja se zapre, in tukaj pred njim stoji otrok nebeškiga Očeta. — To oblast je Kristus mašnikom dal, rekoč: *Kterim bote grehe odpustili, so jim odpušeni.* Kakor je Jezus sam skesanim grešnikom grehe odpušal, ravno tako naj mašniki resnično skesanim grešnikom grehe odpustajo. Ko bi Jezus sam tu bil, ali bi ne šli radi k njemu k spovedi? Z enakim zaupanjem pojdite k mašniku, zakaj on stoji med nami kakor srednik med Bogom in med ljudmi; on je za nas, kar je bil Kristus za Jude. To pomenijo besede: Kakor je Oče mene poslal, tudi jez vas pošljem. Ta oblast obsega vse ljudi, vse kraje, vse čase. O velika čast, imeniten stan mašnikov! — In vendar se on vsaki dan pri spodnji stopnici altarja ponižuje, se k tlam pripogne, ter pred angeli in ljudmi glasno in očitno spozna, de je sam reven, grešen človek; — zato se trese in boji, de mu je taka oblast dana. Vender pa je sodnik naše vesti, namestnik Jezusa Kristusa, in zato ga moramo v časti imeti. Zato je tedaj mašnik, de nam grehe odpuša. — O kakšna žalost pa obhaja serce mašnikovo, če pomisli, de ima tako oblast v rokah, in de je veliko ljudi, ki si je ne obračajo v prid svoje neumerjoče duše! On vidi toliko grešnikov, na duši slepih, gluhih, kruljevih, ranjenih; pa jih ni k namestniku Božjemu, de bi zadobili zdravje svoje duše. On vidi in sliši, kako si poslanci peklenške hudobe prizadevajo, tu in tam ovčicam dopovedati, de ni ravno tako natanko storiti, kakor mašniki pravijo. On vidi, de ovčice od njega beže, de se daje zapeljati, in tako zajdejo na krive pota — oh kakošna žalost za duhovniga pastirja!

c) Čimu so še mašniki? — Jezus, nar boljši pastir, je dal za nas svoje življenje; pa še tolikanj nas je ljubil, de je hotel med nami ostati do konca sveta. Vedni spomin svoje ljubezni nam je zapustil pri zadnji večerji. Takrat namreč je vzel kruh v svoje svete roke, ga je posvetil, zahvalil nebeškiga Očeta, posvečeni kruh razlomil, in ga svojim aposteljam dal rekoč: *Vzemite in jejte! to namreč je moje telo, ktero bo za vas v smert dano.* Potem je vzel kelih z vinom, ga je posvetil in svojim aposteljam dal rekoč: *Vzemite in pite vsi iš njega! to namreč je moja kri, kri nove zaveze, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpustanje grehov. To storite v moj spomin.* Aposteljni in njih nasledniki so to povelje Jezusovo spolnivali. In tukaj pri altarji je novoposvečeni mašnik, de bi ravno ta spomin ponovil. O v kakošni časti in velikosti se nam tukaj mašnik pokaže! Ni je več med stvarmi na zemlji, pa tudi v nebesih ne. Mašnik ni sam pri altarji. Truma angelov pri njem stoji, pravi sveti Krizostom. Mašnik ne govori le v svojim imenu, v imenu ljudstva, ampak v imenu Jezusa Kristusa. On derži v rokah Jagnje Božje, ga povzdigne proti nebu, de ga za nas daruje; ga derži proti nam, de bi nam ga delil. Daruje ga, de Bogu vso spodobno čast skaže, de se Bogu za vse prejete dobrote zahvali, de bi nam zadobil odpustjenje grehov, de bi nam sprosil vsih gnad, ki jih potrebujemo. Deli nam ga v življenji tolažnika, na smertni postelji vodnika v strašno večnost. O kaj nam je mašnik z Božjim Jagnjetam v rokah! Kakošen zaklad bogastva ima! Sam Bog mu je pokoren; na njegovo besedo se odprejo nebesa, Sin

Božji zapusti desnico Očeta nebeškiga, ki se da mašniku položiti, kamor ga hoče. Kar angelam ni dano, pravi sv. Avgustin, to je ljudem pripušeno; zakaj mašnik daruje, in angeli mu strežejo. Nebesa se čudijo, zemlja stermi, pekel se trese, angeli molijo, ljudje se čudijo in Boga hvalijo, de je dal tako oblast ljudem. — Lejte, ljubi kristjani! taka je oblast mašnikova pri altarji; zato je postavljen, de za nas daruje; to oblast mu je dal Jezus z besedami: *To storite v moj spomin.* — Kaj pa sovražniki sv. vere k temu pravijo? Niso zadovoljni, de so sami vero zgubili, de presvetiga zakramenta, presvete daritve ne čislajo, bi radi tudi goreče kristjane k enaki merzloti, k enakimuzaničevanju nar svetejši skrivnosti zapeljali. Zato malokdaj k sv. maši pridejo; če pa tudi pridejo, oh kako pohujšljivo je njih obnašanje! Se v de tacih pri mizi Gospodovi ni viditi. Kako žalostno je njih življenje, brez tolažbe, brez žegna Božjiga, brez del za večno življenje! Srečna, trikrat srečna občina, kjer verni vredno pripravljeni pogosto k sv. obhajilu pristopajo! *Resnično vam porem,* so besede Jezusove, *ako ne bote jedli mesa Sinu človekova, in ne bote pili njegore kerri, ne bote imeli širjenja v sebi. Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ima večno širjenje, in jez ga bom obudil poslednji dan.* In na drugim kraji nas ljubi Jezus tolikanj prijazno vabi: *Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jez vas bom posiril.* Ljubi poslušavci! hodite torej radi k sv. maši, pristopajte radi k sv. obhajilu, kjer se obhaja spomin terpljenja in smerti Jezusa Kristusa. Kako bi vam bilo pač pri sercu, ko bi stali pod križem na Kalvariji? Ali se niso ljudje pri Jezusovi smerti na persi terkali? Ali niso bili skesani? Ali niso skale pokale? Ne sumim, de bi vi nečimerno oblečeni v cerkev hodili, de bi se v cerkvi ozerali, ali sicer nespodobno obnašali; le tole rečem: Če ima kdo kakošen smerten greh na vesti, in se ne skesa iz vsiga serca pri sveti maši: on ne misli na smert Jezusa Kristusa. Oh, kako bi moglo človeško serce terši biti od skale?

d) Čimu so še mašniki? — Kristus je večkrat cele noči molil; povzdigoval je svoje roke in človeški rod blagoslovljal. Tudi s te strani je mašnik Kristusov namestnik; zakaj Jezus je rekel: *Niste vi mene izvolili, ampak jez sim vas izvolil, in sim vas postavil, de greste in sad obrodite, in de raš sad ostane; de, karkoli bote prosili Očeta v mojim imenu, vam da.* Zato je mati katoliška cerkev samo mašnikom molitve izročila, de za verne posebno molijo. Življenje mašnikovo je vedna molitev. Kakor nekdanj Mozes, tako oni roke proti nebu derže, de bi Bog vaše dela, opravke, terpljenje in vse okolišine vašiga življenja blagoslovil, de bi vam nobena nevarnost, nobena nesreča ne škodovala ne na duši ne na telesu. Zato so roke mašnikove s sv. krizmo pomaziljene in posvečene, de bi vas in vse vaše blagoslovljale, kakor škof novomašniku pravijo: Kar bodo te roke blagoslovljale, bodi blagoslovljeno. Pri sv. maši vas mašnik blagoslovi, de bi vam Bog srečo dal pri vsih vaših opraviilih, de bi vas obvaroval vsiga hudiga in poterdoval v vsim dobrim. Mašnik blagoslovja vaše otroke, vaše bolnike, vaše zakone, vaše umirajoče, vaše merlice, in ta blagoslov je blagoslov Jezusa, praviga živiga Boga. O srečno ljudstvo, do kteriga iz rok mašnikovih žegen Božji vedno dohaja! To pomenijo besede: Kakor je Oče mene poslal, tudi jez vas pošljem. — To je, zavoljo če-

sar je Kristus mašnike postavil: de učé, svete zakramente delé, darujejo in molijo.

e) O srečni stan mašnikov! si bodete sadaj mislili, nič višiga, nič imenitnisiga, nič srečnisiga si človek misliti ne more. Res je taka, če vse preudarimo. Veliki so kralji, cesarji, ki čez dežele gospodujejo; velik je bil Mozes, ki je Izraelce iz terde sužnosti rešil; velik je bil Jozua, ki je Izraelce v obljubljeno deželo pripeljal; ali večji je še mašnik nove zaveze. Srečna je bila egiptovska dežela pod Jožefom: pa le eno pravo srečo imamo, ako dušo zveličamo, in to nam mašniki pomagajo v nebesa spraviti. Pri vsim tem je pa vender Jezus mašnikom še en delež zapustil, ki morebiti ne bo vsim tako všeč. In kako se mu pravi? — *Pojdite, jez vas pošljem kakor jagnjeta med volkove. — Iz shodnic vas bodo deváli; ura celo pride, de bo vsak, kteri vas umori, ménil, de Bogu službo stori. — Izdajani pa bote od staršev in brator, in od sorodovine in prijatlov, in morili jih bodo zmed vas.* — Tedej je Jezus svoje mašnike tudi v terpljenje poslal; tudi to pomenijo besede: Kakor je Oče mene poslal, tudi jez vas pošljem. Kako natanko so se te besede vselej spolnile! Kako tudi nad našim novomašnikom, še preden je k altarju stopil! Pa to, kaj mislite, de ga je ostrašilo? Ali je solo Jezusovo zapustil? Ni je zapustil, temuč z veseljem sercam je šel po svetu, kakor nekda aposteljni, ki so bili veseli, de so bili vredni spoznani zavoljo Jezusa kaj terpeli. Terpljenje je pa tudi mašniku v zasluženje. V terpljenji se še le prava ljubezen mašnikova pokaže. Kristus se je za nas daroval; tudi mašnik je ves dar za verne. Ne mraz, ne vročina, ne žeja, ne lakot ga ne zadržuje, kadar je treba za duše vernih skrbeti. Nobena gora mu ni previsoka, nobena dolina pregloboka, nobena pot preterda, noben kraj predeleč, nobena bajta preslaba, nobena bolnišnica prenečedna, ako ga verni v svoj dušni prid kličejo. Nobena ječa, nobena nevarna bolezen, še celo smert ga ne zadržuje pomagati dušnim potrebam svojih vernih. Spanje, zdravje, življenje, vse mašnik za verne daruje od perviga dne svojiga mašništva noter do smerti. O kako visok je namen mašnikov!

3. *Kaj pa je njegovo plačilo na svetu?* — Res je, vsi dobri kristjani mašnika časté in spoznajo težke dolžnosti sv. stanú. Ali vender je tudi res, kar je nekda Simeon Božjimu detetu v tempelju rekel: *Ta je postavljen v znamenje, kterimu se bo zoper gorostilo.* To tudi jez dans tebi rečem, častiti brat! Velikrat si že to skusil; še večkrat pa boš: zakaj midva sva uda eniga reda, mašnika iz družbe Jezusove, ktera je vedno in povsod skrivej in očitno preganjana. V daljnih krajih sva že mogla pribežalša iskati in reči s svetim Pavlam: *Do te ure nimam stanovitniga kraja.* Bog pa vse tolažbe me tolaži z neizrečeno sladkostjo. Zato od tega dovolj. — Slišal si, de tvoje poslanje ni od ljudi, ampak od Boga, — kako visok in imeniten je tedej tvoj novi stan! — de si angel Kristusov in oživljavec mertvih: v zakramentu sv. pokore boš oživljal tiste, ki so mertvi na duši; bolne na telesu boš obiskoval; umirajoče boš usmiljenju Božjimu priporočal; za mertve boš molil in sveto mašo daroval: tako boš sam vedna daritev za vse kristjane, kamor te bo previdnost Božja poslala. — Plačila časniga ne bo; — ali kadar se ti bo težka zdela butara noviga stanú, pa poglej góri proti lepim nebesam, kjer se tvoja ranjka mati, kakor je upati, in toliko sorodovincev tvoje nove maše ve-

selé. O, ta pogled v nebesa, ta misel na večno veselje te je dosihmal po svetu vodila, ta te bo tudi vedno terdila v težavah. — Le poglej posebno previdnost Božjo, ki nad tabo čuje. Pred 30 leti si bil v tole cerkev k svetimu kerstu prinesen; dans pa, potem ko si bil vidil več kakor 12 kraljestev, več kakor 100 mest, sediš novoposvečeni mašnik med starimi častitljivimi mašniki! — Oče! pogledjte svojiga sina Jožefa. Zdelo se vam je 1848. leta, de ga ne bote več vidili na tem svetu, in ko ste ga zadnjič zopet zagledali, se mi je zdelo, de ste kakor očač Jakop, ki svojiga sina Jožefa še enkrat vidi in pravi: *Zdej pa rad umerjem, ker so moje oči vidile tvoje obličje.* Oče! Bog vam je to veselje dal, ker ste vse dolžnosti kersanskiga očeta do svojiga sina spolnili. Mlad je še bil pred 13 leti; hudo vam je bilo pri sercu, de gre od vas v tuje dežele, ker ste mislili, de bi se utegnil zgubiti; hudo vam je bilo pri sercu 1848. leta, ko so ljudje popraševali: kaj bo pa zdej? — Dans vam ga Bog pokaže v nar večji časti, ki je na zemlji. Srečni sivčik! veselite se; tudi jez in vsa rodovina se z vami veselimo; Bog vam daj še dolgo to veselje uživati, de vaš sin je dober mašnik družbe Jezusove. Kadar bo maševal in duše Bogu pridobival, bote vsiga dobrega tudi vi deležni; on bo za vas molil, bodite že živi ali mertvi, zato ker je vaš dobri in hvaležni sin Jožef. — Brat in sestre! glejte ljubiga brata; on si je med vami nar boljši del izvolil, kteri mu ne bo odvzet. — Stara botra! vi ste obljubili skrbeti, de bo kerstno obljubo spolnoval; — vaše dolžnosti je zdej konec; zvesto se je tega deržal, kar ste bili v njegovim imenu obljubili; pa sej je on še več Bogu obljubil. Veselite se, oče, brat in sestre in vsa rodovina, in vsi sosede! veselise, Cerkljanska fara! dans vidiš, kar še nisi vidila, vidiš duhovniga sina svetiga Ignacija Lojoljana zate Bogu darovati Boga.

Častiti brat! rad bi te še srečniga hvalil, rad še veliko povedal, pa ne morem, in ravno moja nezmožnost, tvojo neskončno srečo z besedami naznaniti, velikost tvojiga stanú nar bolj pokaže; tedaj ne bom več angelam veselja priderževal, s kterim tvoje perve daritve čakajo. Pristopi torej k altarju, položi na pateno vse naše serca, vse potrebe, vse težave, in priporočuj nas Bogu neskončno usmiljenimu in dobrotljivimu! — Večni Oče, kterimu njegoviga Sina daruješ; Jezus sam, kteri se po tvojih rokah daruje; sveti Duh, kteri ti je bil dan pri posvečevanju, te bo s svojo gnado za zdej in vselej napolnil. — Moli za stariga očeta, za brata, za sestre, za vso rodovino, za papeža, za vso cerkev, za vse to ljudstvo, ktero se dans tukaj znajde, in spoštovanje do mašnikov in do svete vere očitno kaže. Moli pa tudi, de bi téle besede ne bile padle na skalo in ne med ternje, temuč de bi stotern sad obrodile, de bi vsi otroci pokorni bili staršem, de bi vsi starši nad sinovi in hčeramí veselje imeli, de bi se vsi kristjani Bogú iz vsiga serca darovali, de bi vse mašnike spoštovali, zanjje molili in tako vredni bili, vedno dobrih mašnikov imeti. — O sv. Jožef, patron našiga Jožefa Kos-a, poglej nanj, ki bo dans ravno tistiga Jezusa v rokah deržal, ki si ga ti pestoval, prôsi zanj, za nas in za vse mašnike, de bi ga vselej vredno v rokah nosili in dušam v prid darili, dokler ga ne bomo enkrat vsi skupej s teboj v nebesih gledali. Amen.

Katoliška rokodelska družba v Ljubljani.

Že v drugo je Danica katoliške družbe rokodelskih družnikov omenila. V poslednjim listu je svojim bravcam posebno slovesnost oznanila, ki se je preteklo nedeljo udam te družbe napravila, in podpornike in prijatle k nji povabila.

Namen teh verstic je, častitim bravcam Danice kaj več od te družbe povedati, namreč, kaj je družba, kako se razvija, in kako se je nje prvi slovesni zbor obhajal.

I. Katoliška družba rokodelskih družnikov je dvojna, prva je združenje tistih verlih katoliških mož, kateri dobro vedo in živo čutijo žalostni stan, v katerim se sploh rokodelci znajdejo, bodi si zastran njih vednosti, ali še bolj zastran njih obnaše. Namen teh za blagor svojih revnih bližnjih vnetih mož je, rokodelstvu v obojnim oziru na noge pomagati, tedaj rokodelske pomagavce v vednostih, njih stanu potrebnih, podučiti in bolj zuriti, in pa jih k poštenemu obnašanju in pobožnemu kersanskemu življenju pripeljati. Eni teh verlih mož si prizadevajo ta namen doseči s svojimi dušnimi in telesnimi močmi, — s podučevanjem, eni pa s svojim premoženjem. Prvi so učenci, drugi podporniki te družbe. Dolžnost rokodelske družbe je, svetu naznaniti 1) blagodušne učenike, ki so z velikim veseljem podučevanje prevzeli. Ti so: gosp. Franc Centrih, učenik v začetnih zglednih šolah, gosp. Anton Globočnik, učenik kers. nauka v latinskih šolah, gosp. Anton Lésar, učenik kers. nauka v rečnih šolah, gosp. Joahim Oblak, učenik prostoročniga risanja v rečnih šolah, gosp. Mihael Peterneš, učenik in vodnik rečnih šol, gosp. Rajmund Pirker, učenik v rečnih šolah, gosp. Mihael Putre, učenik v zglednih začetnih šolah, gosp. Dr. Leon Vončina, učenik cerkvenih zgodob in cerkvenih pravic v bogoslovskih šolah.

Uči se pa: kersanski nauk, zemljopisje, petje, pisanje v nemškem jeziku, številstvo, naravoslovje in risanje.

Podučevanje je vsako nedeljo od 11. do 12. ure dopoldne, in od 2. do 3., pa od 5. do 7. ure popoldne.

2) Podpornike in prijatle te družbe, ki so blagodušno sklenili, skrbeti, da se ta družba ohrani, ter jo s svojim premoženjem podpirati. Ti verli možje katoliškega duha in serca so:

Blagorodni gosp. vitez Edvard Još, predsednik deželne sodnije, visokočastita gospoda Janez Novak, korar in semeniški vodnik, in Jožef Zupan, korar in šenkavski fajmošter; častiti gospodje: Ambrož, prvi svetovavec mestne gospodske, Baumgartner, kupčevavec, Černi, ključar, Eržen, posestnik, Košir, tesar, Zamasa, zvonar, Šrajner, zlatar in srebrar, Šventner, čevljar, Terpinec, predsednik kmetijske družbe in posestnik.

Lepa hvala in zahvala bodi vsim, ki se za blagor svojiga bližnjiga trudijo, dvakrat lepši hvala in zahvala pa njim, ki katoliško družbo rokodelcev podpirajo, ktera ima imenitno nalogo, ves rokodelski stan takorekoč preroditi in prenoviti. Bog vam stoterno poverni vaš trud!

II. Rokodelska družba se je v Ljubljani 29. mal. travna t. l. s slovesno mašo v nunski cerkvi pričela in ravno tisti dan popoldne svoje vstanovljenje v križanski dvorani vpricho imenitnih gospo-

dov s slovesnostjo obhajala, ktero je Danica svojim bravcam bila že naznanila.

Od teh dob se je družba dan na dan lepši razvijala; število udov se vedno naraša, tako de dans, ko to pišemo, je 129 zapisanih, 78 pa že redno v družbo sprejetih rokodelskih družnikov štejejo, kateri so se ob nedeljah v zgorej imenovanih urah k podučevanju, vsaki dan pa od 8. do 10. ure k koristnemu branju, k veselimu petju ali k nedolžnimu razveseljevanju v dopuštenih igrah mnogoštevilno shajali, tako de so najete sobe premajhne, pretesne prihajale; zato je društvo po večim prostornim stanovanjskim zvedovalo in ga tudi našlo v knežjim dvoru šte. 206, 1. nastropje v gosposkih ulicah, kamor se je te dni prenesla družbina lastina, mize, stoli, omare, bukvarnica itd. — Naša bukvarnica šteje 296 bukev razniga podučivniga zapopadka, njih veliko jih je radodarna roka visokorodniga grofa Hohenvart-a društvu podarila. Močno bi se namustreglo z bukvami razveseljevanja zapopadka, po takih naj raj segajo naši bravci. Če prosimo takih darov, nam ne bo mende nikdo zameril, ki vč, de v imenu tistih prosimo, ki po šestdnevni terdim delu že kaj razveseljenja potrebujejo.

Družbo vladati je bil v seji vsih družbinih podpornikov nje perčetnik visokočastiti gosp. Dr. Leon Vončina, predsednik, gosp. Anton Lésar pa njegov namestnik enoglasno izvoljen. Gosp. Wilhelm Betge, krojač, je opravila dnarničarja, gosp. Andrej Brus pa pisarne opravila prevzel. Starašina rokodelskih pomočnikov (družnikov) je bil Gustav Garih, iz sedlarskiga rokodelstva izvoljen.

III. Dans, prvo nedeljo po premenjenim stanovanji so se naslednje slovesnosti obhajale:

Ob devetih zjutraj so prečastiti g. Dr. Simon Ladinig, stolni ljubljanski prošt in c. k. svetovavec deželne vlade, v nunski cerkvi, kjer se je naša družba pričela, lepo podobo sv. Jožefa, posebniga družbiniga patrona in varha, po sv. maši, pri kateri so rokodelci kaj lepo peli, slovesno vpricho mnogostevislniga ljudstva vsih stanov blagoslovili. Blagoslovljeno podobo je družbini starašina spodobno z altarja vzel ter jo z velikim veseljem v družbine sobe nesel; mnogo udov ga je spoštljivo tje spremenjajo.

Družba si ne more kaj, častiti M. Jožefi se enkrat očitno se zahvaliti za dragi dar njene deviške roke.

Po peti uri popoldne so se začeli udje naše družbe v novih sobah zbirati, ktere so bile v namen današnjiga zbora kaj lepo in umetno ozaljšane, razsvitljene in z zelenimi venčki preprežene. Na steni je vesela zgorej imenovana podoba sv. Jožefa, v cvetlice vpletena, podoba našiga junaskiga cesarja, in podoba našiga milostljiviga kneza in škofa. Nad vratni med prvo in drugo sobo je visel napis katoliškega pozdrava: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, kteriga je Jožef Hilser, učenec rečnih šol, kaj lepo in skerbno zdelal. Nad vratni na mostovžu in sicer nad prvimi pa je bilo z razsvitljenimi čerkami v nemškem jeziku napisano: „Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!“, nad drugimi pa „Bog te sprejmi!“

Veliko gospodov vsakteriga stanu, ki so današnji zbor s svojo pričujočnostjo v naše veliko veselje počastili, med kterimi smo tudi nekaj ptujih duhovnih gospodov iz bližnjiga štajerskiga vidili, in pa zbrani družbini udje so na mostovžu imenitnih gostov pričakovali, ki so ob odločenim času tudi

prišli. Bili so pa med temi visocimi gosti: visokorodni gosp. Andrej grof Hohenvart, dvorni svetovavec, v svojim in v imenu našiga deželnega poglavarja, kteriga ravno zdaj ni doma; — blagorodni gosp. Edvard vitez Još, predsednik deželske sodnije; visokočastiti gosp. Dr. Simon Ladinig, prošt; visokočastiti g. Korarji: Juri Zupan, Janez Novak, Juri Zavašnik, Jožef Zupan; gosp. Pauker, svetovavec deželne vlade, gosp. Bezdek, policijski vodnik, in drugih gospodov veliko, posebno duhovskega stanu. Veselo je bilo viditi domače gibanje mladiga društva. V pozdrav imenitnih gostov so družbini pevci nar perva eno zapeli; potem je družbini staršina ozaljšano podobo sv. Jožefa na odločeni kraj obesil. Zdaj se vzdignejo visokočastiti gospod prošt s svojiga sedeža in svoj govor do udov mlade družbe prično. Omenili so svojiga perviga govora pri začetku te družbe pred petimi mesci, v katerim so željo, de bi se, in upanje naznanjali, de se bo družba lepo razcvetla, ker je Bogu dopadljiva, od cerkve potejena, človeštvu sploh, posebno rokodelskemu stanu tako potrebna in koristna, ker je katoliška. Rekli so, de se njih upanje vresničuje, ker se je število njih udov že tako narastlo, de se je moglo za prostorniše stanovanishe skrbeti. Potem so pričujočim udam, ki so njih prijazno v serce segajočo besedo verno poslušali, sv. Jožefa, kteriga si je družba posebniga varha izvolila, tudi v zgled postavili ter jim priporočili njegove čednosti posnemati, posebno njegovo ponižnost, delavnost v svojim poklicu in čistost serca. Upati je, de bo ta lepi ogovor marsikaj sadu donesl. Po g. proštovim ogovoru so pevci drugo zapeli, po petji pa je eden udov pesem deklariral, ktera Božjo moč, modrost in dobroto v vstvarjenih rečeh popisuje, kar človeka sili spoznati, de naj veruje. — Za njim so pa mnogospoštovani blagorodni gospod predsednik Još besedo povzeli in kaj lep ogovor do rokodelcev imeli, kteri je tolikanj dražji, ker je izhajal iz ust tako visokiga in blaziga moža, kterimu serce veselja igra, kaj za božjo čast in blagor svojiga bližnjiga storiti. To veselje se mu že na obrazu bere. Zdelo se mi je njegovo obličje med govorom premenjeno, in ljubezni goreti. Zapopadek ogovora pa je bil: družbinim udam srečo popisati, ktera jih je došla in se jim v tem društvu ponuja. Primerjali so naše zdanje življenje popotovanju skoz temen dolg gojzd poln nevarnost, na kterim človeka nič bolj ne razveseli, kakor če popotnikov družbo dobi, ktera ima enak namen, pa tudi zvedeniga vodnika. Tudi oni so jim sv. Jožefa v zgled postavili ter jih k posnemanju njegovih čednost vabili. Ta ogovor je bil tako umeven in vsim poslušavcem tako všeč, de jih je veliko reklo: Ta gospod bi bili pač kej dober duhoven. — Hvala in čast takimu možu, ki pri vsih svojih obilnih in težkih opravilih po priložnosti hrepeni, se zunej svojiga poklica kaj za blagor svojiga bližnjiga in v čast Božjo storiti. Bog naj nam jih dolgo dolgo še ohrani.

Za tem ogovorom je nek drug družbini ud smešnico zglasoval, v kteri je svoje tovarše vabil, domačijo zapustiti ter se v Kalifornijo preseliti, kjer je kakor je djal, vse zlato. To smešnico je tako umevno in smešno narekal, de se je vse serčno smejalo. Potem ko so bili pevci zopet eno, kaj vbrano zakročili, so pa družbini predsednik, Dr. Leon Vončina s svojim ogovorom, vsim zbranim poslušavcem, posebno tistim, ki so k današnji slovesnosti pripomogli im mlado družbo tako krepko

podpirajo v nje imenu se lepo zahvalili, rokodelcam pa ponižnost in ukaželjnost prav miškavno priporočili.

Preden se je imel današnji zbor s petjem cesarske pesmi raziti, so gospod Andrej grof Hohenvart se besedo povzeli, in rekli, de hočejo, akoravno se na to niso nič pripravili, vender nekaj besedi rokodelcam povedati. Z veliko umetnostjo so jim čednost varčnosti priporočali, de sami sebi kaj prihranijo za stare ali bolne dni, nekteri tudi zamorejo svoji stari revni materi kaj pomagati. Rekli so, de ne samo njih, ampak tudi deželnega poglavarja, kteri so šli za ene dni z doma, rokodelska družba močno veseli, — obljubili so svojo in deželnega poglavarja pomoč v vsih okolišinah in potrebah, v kterih zamoreje pomagati.

Sklep današnjiga zbora je bilo petje cesarske pesmi, ktero smo vsi pričujoči, kakor iz eniga gerla peli. Bog živi našiga junaškiga cesarja in vso njegovo pobožno rodovino!

Bog daj še veliko tako veselih večerov našimu mladimu, pa že precej krepkimu društvu!

Lésar,
predsednikov namestnik.

Nekaj iz slovenske cerkr. zgodovine.

Spisal P. Hieinger.

4.) Manjši oddelki škofij ali fare.

(Konec.)

Kakor se je dalo iz dozdanje razlage spregledati, škofije na sedanji slovenski zemlji v stari čas niso bile ravno majhne, razun nekterih v Istrii; kadar se je tedaj število vernikov pomnožilo, jih ni bilo mogoče od matere cerkve preskerbovati. Zatorej so se že kmalo od začetka mašniki za bolj stanovitno duhovno službo po deželi posiljali; pozneje je sploh cerkvena postava obveljala, de po manjših krajih naj se ne stavijo škofje, ampak mašniki. (Leo M. ad episcopos Africae). Na to kaže že v življenji sv. Hermagora beseda, de je mašnike poslal po mnogih mestih; enaka tudi v življenji sv. Domnija; zakaj če so bili tudi nekteri zmed tistih škofje, vender se ne da to od vsih misliti. V poznejem času pa se nahajajo očitne spričevanja, de so bili po raznih mestih zunaj škofjskih sedežev mašniki vstavljeni po enakim, kakor velja na farah.

Kar tiče Venecijo in Istrijo kaže beseda papeža Leona I. do Januarja, Akvilejskiga škofa, zastran nekterih mašnikov ondašnje dežele, kteri so bili v Pelagjeve zmote zapleteni, de ti mašniki niso bili vsi na enim kraju kot v škofjskim mestu, ampak po deželi stoječi. Posebej pa se ve iz drugih verjetnih virov, de so bili v Korminu že l. 450, v Barbani pa leta 582 že lastni mašniki (Directorium arhid. Goritiensis a. 1854).

Od Norika se bere v življenji sv. Severina obilno, de so bili po vsih večjih krajih lastni mašniki z drugimi duhovniki razstavljeni; sicer so imenovane le mesta poreskiga Norika, vender ne samo poleg Donave, ampak tudi v Solnograških dolinah; pa kar velja za en del dežele, mora pač tudi za drugi del, namreč za sredzemeljski Norikum, kaj pomena imeti. Na pol je to naznanjeno v besedah, po kterih je na opombo sv. Severina Tiburnski škof Pavlin vsim tergam in mestam svoje škofije močno priporočil, naj se tri dni zvesto postijo, de bodo nesrečo sovražniga napada od sebe odvernili; tako napovedovanje namreč si ni lahko

drugač misliti, razun de so bili po teh krajih lastni duhovni razstavljeni. (Eugippii vita s. Severini sect. 24.)

Za Dalmacijo in Panonijo enako govori pismo sv. Hieronima do Kromacja, ako Štridon ni bilo škofjsko mesto; zakaj v tistim pismu povē sv. učenik, de je bil ondi diakon Julijan stoječ, diakoni so bili pa navadno z mašniki skupaj. Za mnogo mašnikov po deželi govori tudi drugo pismo do Heliodora, kjer cerkveni pisatelj toži, de so bili o napadih divjih narodov mašniki in drugi duhovniki pomorjeni, cerkve razdjane. Še je znamenje za potrebo mnogih mašnikov po deželi vprašanje škofa Hesihja do papeža Zosima, kako naj bi se minihi v duhovšino jemali; odgovor papežev je bil, de naj se to godi po navadnih stopnjah. Vender ako cerkveni pisatelji od posebnih duhovnih postaj po deželi ne govorijo tako razločno, v tej reči po drugačnim pričevanji ni dvoma; zakaj ni bilo vselej priložnosti, in ni bilo povsod potrebe, reči vsm znanih veliko popisovati.

Leto bi utegnilo nekoliko biti v pojasnovanje stare cerkvene zgodovine slovenske zemlje; drugi pot bo sledil pregled srednjega veka, z razlago škofij, nadmašništev in starih far.

● večerni molitvi.

Kakor jutranja doba duha k Stvarniku budi, ne manj večerni čas resne misli človeku v sercu vzdiguje; tedaj se mora tudi večerna molitev opravljati.

Dobrotljivimu Stvarniku, Očetu nebeškemu daj hvalo za dobrote prejete čez dan, ker vse, kar imaš, je iz Njegovih rok; po Njegovi volji smo, kar smo, v Njegovih rokah je naše življenje.

De si živ, to je volja Njegova; de ne padeš, te on vzderži; si padel grešno, in s spokornim življenjem zopet vstajaš, je le On, ki te vzdiguje in ti milost podá; si zaslužil z grešnim življenjem Njegov serd, celo večno pogubo, Njegova milost, dobrovoljnost je, de spoznaš, obžaluješ, objokaš življenje grešno in se spokoriš. — Ne moreš ne trenutek živeti brez Njegove svete volje; daj tedaj hvalo svojimu Stvarniku.

Nar pripravniši je večerna doba, Stvarnika vnovič povelicevati; saj tudi nedolžna letučina svojimu Stvarniku večerne pesmi poje, ko se žarko solnce že skriva za goro. Zgrevaj se svojih grehov, misli si: morebiti je ova noč zadnja mojiga življenja; še to noč morem na sodbo poklican biti — in resnično:

Zdravi so se že mnogi k počitku podali, neprevidena smert jih je pokosila, in ako bi bili v smertnim grehu, o kolika neizrečena nesreča, kolika zguba! — ne viditi svetiliga lica ali obličja svojiga Boga! ne uživati nebeškega veselja!

Sveti Hugon vsakiga opomina: Preden greš počivat, pomisli svoje življenje; kako živiš, kaj delaš, doklej si v pobožnosti dognal, kako si skušnjave premagoval. Te in enake misli obuduj v sercu v večer, ko narava miruje in tiho vse počiva; duh od skerbi in vsakdanjih težav prost, naj se mirno v premišljevanje za nekoliko časa spusti — preden se telo k počitku podá. — In kako? — Premisli ljubi moj! kaj je v tvojim obnašanji nar veči graje vredno, s kakšnimi mislimi, govorjenjem, deli si svojiga ljubiga Očeta razžalil; sramuj se sam sebe in svojih hudobij, zgrevaj se in prosi milostljiviga Boga, de tebi moč podeli, nikdar več v poprejšne hudobije se ne poverniti; prosi ga, de bi

tudi to noč angel varh tvojo dušo obvaroval, de bi zdrav in vesel jutranji dan doživel; če si morebiti v velik greh padel, ne odlagaj, se spovedati čisto in ponižno, de te smert v smertnim grehu ne za-leze, in de se v večnosti pred ostrim sodnikom ne zbudiš; lahko pride Gospod ob uri, ko mi ne vemo. —

Misli take so neizrečeno koristne; hudič, ki vedno hapi, koga bi požerl, in kakor rjoveč lev ropa iše, dušo v svojo oblast pridobiti, ta zvita kača se s takimi mislimi odganja, in milost Božja, prijateljstvo z Bogom se pomnožuje. Zjutranja in večerna molitev naj bo z nami, dan vedno z Bogom začenjajmo in doversujmo, de nebesa pridobimo.

Janez Korban.

Učeni tuhtar.

(Čertica iz ameriških misionov.)

V P. je živel bogat človek, v Evropi bi ga literata imenovali. Od svoje mladosti je kopernel po resnici, po zanesljivosti in unkrajgrobnih prihodnosti. Bral je dela angleških modrijanov od vere. „Prazna slama!“ — Prime še francoskih. „Kolo-bocija“. „Se bom pa za svet obrnil k unimu narodu, ki se globokoumni imenuje“. Mislil je Nemce. Z veliko marljivostjo se uči nemsine, pa začne brati Fichte-ta, Schelling-a, Kant-a in Hegl-a. „Hočem svetlobe od zvezd perve, in ne druge veličine“. Ali tu najde še več nespamet, brezumje, praznino, zmešnjavo in zadergo: „Ali tedaj res nikjer ničesar ni, kar bi mi zamoglo serce upokojiti? Vsi preslavljeni možje, kar sim jih bral, so se mi zdeli, kakor de bi bili prišli iz norišnic. Ali tedaj ni nikjer na svetu resnice? Se li sme misliti, de bi bil Bog človeka za taki nemir, za tako temo stvaril?“ To so bile navadno njegove besede. — „Zakaj se pa ni k katoliški cerkvi obrnil?“ Zato ker mu je bila kakor omračevanje ljudstva razkričana. To je tavžent romanov, novic in bukev vera, de sv. vero gerdijo. Ako bi se ne bil k njih veri spoznal, bi ga bili kakor mervto truplo iz svoje družbe sunili. „To je bil vzrok, de se nisim k katoliški cerkvi obrnil — znamenje moje lastne slabosti. Vender pa — pravi dalje — mi je dala ona pravo znanost. Po sreči mi pridejo v roke bukve: „Möhler's Symbolik“. Prebravši nekoliko listov sim rekel: „To je resnica; to je zanesljivost; to je moj pokoj; tega sim iskal: katoličan sim!“

Ogled po Slovenskim.

Iz Šent-Lorenca pri Temenici 8. koz. 1855. Tudi pri nas je nemila kolera gospodavala, pa ne tako nemilo, kakor se je bil v začetku hrup zagnal.

Usmiljeni brat iz Gorice namreč, ki je letas ravno tisti čas k nam prišel za ondotno bolnišnico milošnje pobirat, je dopovedoval, de je v Novim mestu slišal, de v Šent-Lorencu tako hudo razsaja kolera, de bo kmalo vse pomerilo, pa ni bila taka. Neljudna kolera se je bila res proti koncu maliga serpana iz sosedne trebanške fare v bližnjo tukejšno vas — na veliko Loko preselila, kjer je v malo dneh v eni sami hiši 72 letniga očeta, njegovo 22 let staro hčer, in neko sabenco vzela, in zraven še dve osebi v ti vasi: 70 let stariga moža in otroka 5 let stariga, in nato še je le preskočila v Martinjo vas, kake pol ure deleč od Loke, kjer je spet dva možka pobrala. Veliko jih je v resnici o tem času po več vaseh tukejšne fare bolehalo, veliko s sv. zakramenti za smert previdenih bilo, pa med 30 bolniki

jih je v 10 dneh samo 7 oseb za to boleznijo umerlo. To se mora pa perpisovati nekej pridnemu oskerbovanju kantonskih zdravnikov, ki so bolnim noč in dan na strani stali in jim stregli, nekaj pa ljudomilimu obnašanju duhovnega pomočnika, ki so za dušno in telesno ozdravljenje svojih vernih ovčic marljivo skerbili, in jim z dobrim zgledom v njih potrebah na pomoč pertekali.

Britko je bilo viditi povsod klaverne, pobite obraze oplakenih, slišati mili stok in jok bolnih, in rohnenje, pejevanje umirajočih, ali vsem je bila v hudi stiski močna podpora duhovna, serčna molitev, in voljna vdanost v božjo previdnost, po kateri so ljudje rekli: Kar je Bog sklenil nad nami, to naj se zgodi! Ali živimo, ali umerjemo, kakor je sv. volja Božja! In po pravici, ob času kolere se je velikoveč molilo doma po hišah, in po cerkvah, spovednice so bile s spokornimi grešniki napolnjene, in verni obojniga spola, stari in mladi so se podajali na bližnji božji pot k naši ljubi Božji Materi na Zaplazi, kjer so je v odvrnjenju te nevarne bolezni in vseh nadlog daritev presv. maše s pridam opravljala, zakaj Bog, on usmiljeni Oče; je ušljal molitev verniga ljudstva, in se milostno ozrl na pokoro grešnikov, da je preložil šibo, s katero je žugal grešnemu svetu, in ga je tudi udaril. Pri nas, bodi ga Bog zahvaljen! je zdej potihnila kolera, in ni ga več duha ne sluha od nje v okraji te fare, ampak kolera je nasledovala griža, ktera je poslednje dni pretokliga mesca kimovca več oseb s sveta spravila.

Kar je bilo pri kolera posebniga opaziti, je bilo to, da je po hišah in po vaseh deleč preskakovala, da ni prizanašala ne sivim glavam, ne cvetečim mladim liceam, in kamor se je bila vnela, se ni mogla od hiše spraviti. Pri nekterih bolnikih ni zdravniška pomoč prav nič pomagala, in bodi si ubog ali premožin, oskerbljevan od domačih ali zdravnikov na vso moč s potrebnimi zdravili, ali ne, kogar je zraven bljevanja in driake kerč prijel; večidel je obnemogel, in šel pod zemljo. Nekteri bolniki so bili po zdravniškem nasvetovanju z merzlimi perpomoki, ktere so rabili, ozdravljeni, in so okrevali. Kdo razume tedej vzrok in nravo te silne bolezni? kdo zmore uganiti, ali je zares po hudim zraku, ali po mlačni, kalni vodi (Temnici) v našo dolinico perpotvala, kakor so nekteri djali, ker se je mejne prostorne šentviške fare pri Štičinji popolnoma zognila, kakor je slišati?

Bog hotel, da bi grozovitna šiba Božja, kaj je pa družiga? okrajn našo mile domovino, zlasti mej naše fare več ne prestopila, in ljubim rojakam našim toliko grenkih solz in rev ne prizadjala, in več faranov, naših prijatlov in znancov, s kterimi smo po vezi keršanske ljubezni potrebno zvezani in sklenjeni, ne položila pred časom v — grob!

Bog ušljal naše pohlevne prošnje, če smo po božjim naklepu tolike milosti božje vredni, in nam ohrani vsem skupej ljubeznjivo zdravje! Bog z vami!

V Tmini je bila 7. t. m., v nedeljo sv. roženkranca preblašene Marije device malokadanja cerkvena in duhovna slovesnost. Obhajali so visoko častiti gospod Joan Strukl, dekan v Tmini, kateri gre sedaj v 75. leto, petdeseto obletnico svojiga nastopa v mašniški stan. Že četertik zjutraj so zapeli zvonovi stolpa prelepe farne cerkve vnebovzetja Marije device, po starim „Na Illovi“, in vseh podružnih cerkvah, katerih 6 šteje, in z zvonjenjem so pokali možnarji, da se je glas deleč odmeval. Nabivanje z zvonovi in streljanje je terpelo cele tri dni, po trikrat na dan. Sedaj se nedolga zazna, ali glej, nebo je bilo vse s črnimi oblaki obdano, da je kakor ob času vesoljniga potopa v lijakah na zemljo

lilo; poti so bile v mlake premenjene, in veliko ljudi ni moglo do cerkve priti. Vender je bilo v cerkvi vae tesno, ker cerkev, ako ravno prostorna, more same domače komej hraniti, šteje namreč 4247 duš; zakaj Tminska fara je nar več v Goriški nadškofiji, ako izjameš faro velike cerkve v Gorici. Kako olepšana in ozaljšana, kako osnažena in oavtiljena je bila cerkev, ni kraja in časa tukej popisovati. Začela se je sv. maša in visoko častiti gospod jubilent (staronovomašnik) so se z moškim glasom „glorio“ zapeli. Gospod Valentin Pelicon, farni kaplan, so od spoštovanja duhovskega stanu, in od zaslužnj gospod dekana prav k sercu govorili. Po dokončani službi Božji so se iz cerkve podali v lastno hišo gospoda fajmoštra, in po eni uri k mizi usedli, katera je bila za 50 oseb pogernjena, in katero so počastili tudi gospod Grosman, okrajni predstojnik, in drugi gospodi. Družba je bila vesela in prijetna, v nji so bile družice, bratje in sestre, sorodniki in prijatli gospod dekana. Na desni je sedela duhovna mati Marija Vuga, katera šteje sedež 79 let, in je bila gospodu zopet novica, dvakrat v ti časti in pri ti slovesnosti, pri prvi in drugi sveti maši. Ta blaga gospa, zares vse hvale vredna, je sedmim mašnikom skazala čast jih k altarju spremiti. — Marsiktere zdravice so donele k vošilu, sreči in zdravju gospoda jubilanta, duhovne matere in družih. Naj bo tudi ta lepa slovesnost v čast Bogu narvikšimu! T. R.

Na Mostu pri sv. Lucii 8. oktobra 1855.

Razgled po keršanskim svetu.

Na Dunaji se govori, da bo vikši škof Raušer v kratkim kardinal.

Z Dunaja 3. koz. Zveza med papežem in cesarjem se mendo ne bo tako berž razglašena, ker se imajo ob enim tudi imenitniši izpeljavni ukazi razodeti. Na spomlad se bodo vsi avstrijski škofje na Dunaji zbrali. — V celim cesarstvu je okoli milijona judov.

Iz Prage 28. kim. Kardinal Švarcenberg so v Rimu zraven nemške cerkve S. Maria dell' Anima najeli dóm za 10 let, da bi se zamogli škofje iz nemškega v Rim priditi, pripravno v njem vstanoviti. K njegovi opravi so Nj. prevzvišenost 1800 kron darovali.

V Frankobrodu je začel v kratkim izhajati novi v katoliškim duhu vredovani časnik „Deutschland“, namesto zaterte „Volkshalle“.

Francosko duhovstvo miali mendo posestva španjolskega duhovstva pokupiti, ktere so zdaj očitno prodajati začeli.

Iz Aleksandrije se sliši, da je egipčanski namestni kralj Sajd paša ravnopravnost vsih verakih spoznavanj razglasil, in pa s tem pristavkam, da bo to ravnopravnost z vso resnoto vresničil in pri tem zlasti evropejake prebivavce v varstvo vzel.

Mili darovi.

Za afrikanški mision.

Iz Koprivnika 2 gld. — Iz Šentlenarta 3 gld. 10 kr. v srebru. — Častiti g. fajmošter Juri Jan 4 gld. 22 kr. — U. N. 30 kr. v srebru. —

Premembe duhovšine.

V Ljubljanski škofiji. Prestavljena sta kaplana: Gosp. Ign. Goetzi v Besnico, gosp. Jož. Zalokar v Knežak.

Popravek. V premembah duhovšine v poslednjim listu naj se bere Schladming namesti Sekladming.